REDE VAN R. VAN DER BRUG

Partijgenoten.

De zeer beperkte spreektijd biedt geen ruime gelegenheid om uiting te geven aan hetgeen in momenten als deze in een mens omgaat. Toch moge ik deze gelegenheid benutten — en ik houd er mij van overtuigd, hiermede veler gevoelens te vertolken — om heel open-hartig en eerlijk te verklaren, dat dit één der beste ogenblikken van mijn politieke leven is.
Mag ik heel even voor mijn eigen groep spreken? Dan kan ik zeggen, dat reeds sinds lange jaren in de kring der Chr.-Democr. het verlangen leefde, in breder verband te kunnen samenwerken met andere democratisch-socialistische groepen. Het was eigenlijk zo, dat reeds vanaf de oprichting der Chr.-Dem. Unie bij vele harer leden een onvrede bestond met de omstandigheid, dat zij als radicale groep hun werkzaamheden tot een zo beperkt terrein zagen begrensd. Waarbij zij tevens het onbevre-digend gevoel hadden, dat deze gescheidenheid remmend werkte op de staatkundige en sociale vooruitgang in ons land. Dat het tot voor kort nog niet tot samenwerking kon komen, is een omstandigheid, die verder onbesproken kan blijven. Met blijd-schap constateer ik, dat deze gelegenheid er thans is. Nu hebben verschillende groepen, die op staatkundig gebied in wezen een-zelfde doel nastreefden, elkaar gevonden in de heden opgerichte Partij van de Arbeid. Is dit een feit van belang te noemen, van niet minder belang acht ik het, dat de P.v.d.A. tevens de concentratie is geworden van talloos velen, die tot dusver niet tot een bepaalde keus konden komen, waar het betrof aansluiting bij een politieke partij. Zo zie ik dan ook voor de toekomst de P.v.d.A. als het verzamel-punt van alle democratisch-socialistische Nederlanders. Vooral de jongere generatie ziet hierin háár mogelijkheid om zich ten volle aan de staatkundige arbeid te geven. Ten aanzien van deze groep achtte ik het een besliste noodzakelijkheid, dat het nu moest komen tot de zozeer gewenste samenwerking, omdat ik wist, hoe brede kringen van jongeren vol verwachting naar het resultaat van de gevoerde onderhandelingen uitzagen.

Nu staan wij aan een nieuw begin. Dit stemt tot verheuging. Doch het betekent voor mijn gevoel ook, dat wij ons ernstig hebben te bezinnen op de vraag, hoe wij onze taak als nieuwe partij hebben op te vatten. Met de vorming van onze nieuwe partij hebben wij een zware verantwoordelijkheid op ons genomen. Een verantwoordelijkheid, die zwaarder gaat wegen naarmate de beweging in omvang toe-neemt. Wij vragen ons af: Welke zal de invloed zijn, die de nieuwe partij straks gaat uitoefenen? Niet enkel op het staatkundig leven in Nederland, maar óok — en niet minder op, heel ons volksleven. Zal het goed zijn, dan moet onze partij tonen, méér te zijn dan een organisatie, die werkt voor stembus-succes-sen. Politiek voeren in de goede zin van het woord is iets anders dan streven naar macht zonder meer. Waar onbeperkt streven naar macht uiteindelijk toe leidt, heeft de geschiedenis der laatste tientallen jaren voldoende aangetoond. Het is uitgelopen opeen wereld, vol van zelfzucht, van wantrouwen, van machtswellust, die met geen enkele algemeen geldende moraal rekening hield — geen rekening kon houden ook. Eerst dan zal van een gezond staatkundig leven gesproken kunnen wor-den, wanneer de politiek niet langer beheerst wordt door een zinloze

belangenstrijd tussen verschillende volksgroepen. Een goede politiek zal zich hebben te laten leiden door principiële, geestelijke beginselen.

Wat onze taak te moeilijker maakt — het behoeft, meen ik, voor de hier aanwezigen geen nader betoog` — dat wij met onze be-weging komen te staan midden in een door-en-door vermaterialiseerde wereld, een wereld, waarin de brute materie overheerst. Vijf, zes jaren uitgieting van de ergste goddeloosheid mochten heus niet doen verwachten, dat de wereld van 1945 een betere zou zijn dan die van voord 1940. En de uitkomst heeft wel bewezen, dat dit niet het geval is ook.

Ik noemde eerst de geestelijke moeilijkheden, die de P.v.d.A. op haar weg zal ontmoeten en hebben te overwinnen. Daarnaast even-wel kpmt ze al dadelijk bij haar intrede in het politieke leven te staan voor schier onoverkomenlijke problemen van financiële, economische en sociale aard. Wie in deze dagen leiding heeft te geven aan bet staatkundig en economisch leven, ervaart al spoedig welk een erfenis de oorlog ons heeft nagelaten. Daar weten, meen ik, ook onze ministers van mee te spreken, die het aangedurfd hebben, de meest zware taak, die in deze tijd denkbaar is, op hun schouders te nemen. Ik vraag opnieuw: zal de P.v.d.A. in staat blijken, de zware taak te 'volbrengen, die ze met haar intrede in de Nederlandse staatkunde heeft te aanvaarden? Wil onze Partij slagen, dan zal ze aan enkele voorwaarden moeten voldoen, die de situatie van vandaag als eerste eis van welslagen stelt. Dan noem ik allereerst dat zij in staat zal blijken te zijn, zich een plaats in ons' volksleven te veroveren. Daarvoor is een behoorlijk program alleen niet 'voldoende. Eerst dan, wanneer, ons volk het aanvoelt, dat de P.v.d.A. begonnen is om waarheid, ge-rechtigheid en naastenliefde aan te kweken, pas dan zal het Nederlandse volk in deze partij zien de beweging die aanspraak maakt op de sympathie en steun van allen, wie het om een betere, een meer christelijke samenleving te doen is, dan die waarin wij **nu** leven. Dan zal o.m. heel haar optreden het stempel hebben te dra-gen van bewogenheid met het lot van allen, die — in welke vorm ook — gebukt gaan onder de noden van een samenleving als **de** onze. Ik bezigde daar het woord bewogenheid, waaronder **ik** versta, dat wij allen diep aangedaan zijn door het leed, dat zich in zo velerlei vorm in onze samenleving openbaart. En dan denk ik niet in de laatste plaats aan het vele sociale leed, .dat ook de samenleving van vandaag in zo ruime mate kenmerkt. De vele **en** schrijnende misstanden in deze maatschappij zullen nog lang dringend om een oplossing vragen.

Op ons arbeidsveld als politieke partij komen we overal en telkens weer in aanraking met toestanden, die voorziening behoeven, die ons niet loslaten, en waarmee we niet klaar, zijn door ze uit de weg te lopen. — Dit zullen we niet kunnen ook, wanneer wezen-lijke bewogenheid met het lot der verdrukten in de samenleving het leidmotief is voor ons optreden op het terrein der politiek. Ik zeg niets nieuws, wanneer ik het uitspreek, dat het oordeel ván het Nederlandse publiek over de politiek niet altijd bepaald gunstig is. Integendeel, wie uit hoofde van zijn positie in enige politieke partij wel eens met den Nederlander in zijn kwaliteit als kiezer in' aan-raking komt, die valt het' gemakkelijk een bloemlezing samen te stellen van minder vleiende uitdrukkingen aan het adres van de politiek geuit. En ach, laten we het erkennen, er zat heel dikwijls veel waars in de critiek. ik wil maar zeggen: de politiek heeft geen beste naam in Nederland.

Dat vind ik heel jammer. Het zou anders moeten zijn! Of het anders kan? — Ik ben er ten sterkste van overtuigd, dat het anders kim. Ik acht het zeer wel mogelijk, dat een mildere be-oordeling het deel van de politiek kan worden.

Zal ik me nu verstouten om te zeggen: óók dit is een taak voor onze nieuwe P.v.d.A.? Zal het de P.v.d.A. gegeven zijn, het oordeel over de politiek een verandering ten gunste te doen ondergaan? Mik ik te hoog, met te veronderstellen, dat ook dit één der ver-diensten van de P.v.d.A. zal zijn?

Partijgenoten, ik waag het, de verwachting uit te spreken, dat dit mogelijk is. — Mogelijk, wanneer onze Partij zal blijken te beantwoorden aan de hoge eisen die wij allen als goede leden aan haar stellen. Vooral de wetenschap, dat zo vele jongeren, die nu voor het eerst door hun toetreden tot onze beweging, gaan deelnemen aan het staatkundig leven, het hunne er toe zulle bijdragen, dat het inzicht veld wint, dat het óók anders kan in de politiek, — dat de politiek in wezen iets anders is dan v en er tot heden in meenden te moeten of te mogen zien.
Zo voortdenkende geloof ik, te mogen zeggen, dat we heden een heel bijzondere dag beleven. Een dag, die perspectieven opent, die uitzicht geeft op betere verhoudingen op het terrein van de politiek. Inderdaad, het is een heel bijzondere dag, de dag, waarop het werk van lange en harde arbeid, — van eerlijk en openhartig overleg -- van volhardend pogen om elkander te vinden, — bekroond wordt met de vervulling van zo veler verlangen, -- de oprichting van de Partij van de Arbeid.

Dit partijgenoten, noemde ik daareven een' heel goede dag in mijn politieke leven. Ik eindig met. de wens, dat eendracht, trouw èn eerlijke samenwerking in de P.v.d.A. ons nog vele werkelijke goede dagen mogen schenken!

En dat in het waarachtig belang van ons land en ons volk!